

ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Гаркуша В.В.

кандидат юридичних наук,
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

УДК 351.811.12

ПОВНОВАЖЕННЯ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО РОЗГЛЯДУ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Розглянуто повноваження патрульної поліції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху. Встановлено переваги та недоліки спрощеного провадження у справах про адміністративні правопорушення, надано пропозиції із вдосконалення законодавства в цій сфері.

Ключові слова: патрульна поліція, повноваження патрульної поліції, провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Постановка проблеми. Однією зі сфер функціонування нашої держави є діяльність правоохоронних органів, які знаходяться на стадії реформування. Реформа зумовлена нагальною необхідністю забезпечення безпеки громадян. Одним з перших кроків на шляху реформування МВС України стало створення Національної поліції – нового центрального органу виконавчої влади, який з 7 листопада 2015 року замінив міліцію на усій території України. Статус даного органу визначено в Законі України від 02.07.2015 «Про Національну поліцію» [1]. «Поліцейська реформа», яка має напрямок на кардинальну зміну як якості роботи правоохоронних органів, так і на зміну законодавства в даній галузі, що у майбутньому повинно вплинути на ставлення громадян до працівників правоохоронних органів (а саме поліції), і на ставлення самих поліцейських до своєї роботи.

Відповідно до статті 13 цього Закону, патрульна поліція входить до складу Національної поліції. Нова патрульна поліція увібрала в себе завдання не тільки із запобігання кримінальним, адміністративним правопорушенням, попередження, виявлення та припинення кримінальних та адміністративних

правопорушень, випадків насильства у сім'ї, виявлення причин і умов, що сприяють їх учиненню, а й з забезпечення безпеки дорожнього руху, організації контролю за додержанням законів, інших нормативно-правових актів з питань безпеки дорожнього руху [2]. Отже, значна частина діяльності патрульної поліції по своїй суті є адміністративно-юрисдикційною. Вона здійснюється у сфері охорони публічного порядку та безпеки, а також забезпечення безпеки дорожнього руху, що викликає додаткову необхідність дослідження повноважень патрульної поліції у цій сфері, зокрема щодо особливостей провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху.

Аналіз публікацій в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Питанням провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху приділялося багато уваги, зокрема такими вченими: В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, В.М. Бевзенко, А.В. Гаркуша С. М. Гусаров, І.П. Голосніченко, Т.О. Гуржій, С. М. Гусаров, В.В. Доненко, В.В. Донський, В. В. Єгупенко, Т.О. Коломоєць, С.А. Комісаров, В.М. Лозовий, М.В. Лошицький, О.Л. Міленін, Т.П. Мінка, В. А. Мисливий, Р.В. Миронюк, Р.С. Мельник, Р.І. Михайлов, О.В. Негодченко, А. М. Подоляка, В. Й. Развадовський, О. Ю. Салманова, О.В. Собакарь та ін. Проте, враховуючи створення нового органу МВС – Національної поліції та її структурного підрозділу – патрульної поліції, дане питання потребує додаткового вивчення.

Метою статті є розгляд законодавчого забезпечення діяльності патрульної поліції, зокрема тих нормативно-правових актів, що визначають повноваження даного структурного підрозділу Національної поліції у сфері провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху, визначення прогалін законодавства та розроблення пропозицій щодо його вдосконалення.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких *задач*:

1. Проаналізувати законодавство, що регламентує діяльність патрульної поліції щодо здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху, та практику його застосування.

2. Визначити недоліки правових норм, що визначають повноваження патрульної поліції щодо здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху та надати пропозиції з їх вдосконалення.

Виклад основного матеріалу. Законом України від 14.07.2015 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» [3] внесено ряд змін до КУпАП. До найбільш суттєвих з них слід віднести визначення компетенції Національної поліції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення у ст. 222 КУпАП [4]. Також внесено зміни до ст. 258 КУпАП, відповідно до якої протокол не складається у разі вчинен-

ня адміністративних правопорушень, розгляд яких віднесено до компетенції Національної поліції, та адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, у тому числі зафіксованих в автоматичному режимі. Якщо під час складення постанови у справі про адміністративне правопорушення особа оспорить допущене порушення і адміністративне стягнення, що на неї накладається, то уповноважена посадова особа зобов'язана скласти протокол про адміністративне правопорушення. Це правило не стосується правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху, де відразу виноситься постанова у справі про адміністративне правопорушення, незалежно від згоди з правопорушенням та стягненням особи, яка притягається до відповідальності.

У цілому вважаємо, що такий порядок провадження є прийнятним, оскільки значно спрощує процедуру та економить час особи, яка притягується до відповідальності в разі згоди її з правопорушенням та накладеним стягненням. У той же час протокол у справі про адміністративне правопорушення, відповідно до статті 251 КУпАП, є доказом у справі про адміністративне правопорушення й іноді виникають такі ситуації, коли він є єдиним джерелом доказу. Отже, в такому випадку справа взагалі буде без доказів, що є неприпустимим.

Спрощене провадження у справі про адміністративне правопорушення породжує ще одну проблему – застосування доставлення, а також таких заходів забезпечення провадження у справі про адміністративне правопорушення як адміністративне затримання, особистий огляд і огляд речей та вилучення речей та документів. Це пояснюється тим, що єдиною підставою доставлення та однією з підстав адміністративного затримання є складення протоколу про адміністративне правопорушення, якщо протокол неможливо скласти на місці вчинення правопорушення, а складення протоколу є обов'язковим. Крім того, про проведення особистого огляду, огляду речей, вилучення речей та документів складається протокол або про це зазначається у протоколі про адміністративне правопорушення або у протоколі про адміністративне затримання. Але наказом МВС України від 07.11.2015 № 1395 «Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі» [5] не передбачено форми протоколу проведення особистого огляду, огляду речей, вилучення речей та документів, тому на практиці про проведення зазначених заходів забезпечення провадження зазначається у протоколі про адміністративне правопорушення.

Окрему увагу слід приділити нормативно-правовим актам, що регламентують діяльність патрульної поліції під час проваджень у справах про адміністративні правопорушення. Окрім наказу МВС України від 07.11.2015 № 1395 «Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі», інші підзаконні нормативно правові акти є застарілими та не відповідають Закону України «Про Національну поліцію». Так, у Правилах дорожнього руху вжито термін «мі-

ліція» замість «поліції», діє старий статут патрульно-постової служби, не скасовано нормативно-правові акти, які регламентували діяльність Державної автомобільної інспекції, зокрема наказ МВС від 27.03.2009 № 111 «Про затвердження Інструкції з питань діяльності підрозділів дорожньо-патрульної служби Державтоінспекції МВС». На основі цих нормативно-правових актів потрібно розробити новий з урахуванням змін у діючому законодавстві (наприклад Стандартні операційні процедури), який би регламентував діяльність патрульної поліції в типових та нестандартних ситуаціях, у тому числі під час провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Висновок. На підставі викладеного вище можемо стверджувати, що в цілому МВС України знаходиться на правильному шляху, але потребують подальшого вдосконалення окремі напрями діяльності Національної поліції, зокрема провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху патрульною поліцією. Для цього необхідно прийняти ряд підзаконних нормативно-правових актів, які б регламентували діяльність патрульної поліції під час здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення, а існуючі привести у відповідність до Закону України про Національну поліцію. Щодо спрощеного провадження у справі про адміністративне правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху слід зазначити, що, з одного боку, воно дійсно має певні переваги, оскільки економить час особи, яка притягується до відповідальності в разі згоди її з правопорушенням та накладеним стягненням, з іншого – його застосування потребує законодавчого доопрацювання окремих норм КУпАП, а саме: до статті 258 в частині запровадження необхідності складення протоколу про адміністративне правопорушення в тому разі, коли особа, яка притягується до відповідальності, не погоджується з вчиненим правопорушенням та (або) стягненням, що на неї накладається.

Бібліографічні посилання

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 // *Голос України*. – 2015. – № 141–142.
2. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС : наказ МВС України від 02.07.2015 № 796 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху : Закон України від 14.07.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/596-19>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення // *ВВР УРСР*. – 1984. – № 51. – Ст. 1122.
5. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі : наказ МВС України від 07.11.2015 № 1395 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15/print1446483519289608>

Гаркуша В.В. Полномочия патрульной полиции по рассмотрению дел об административных правонарушениях в сфере безопасности дорожного движения. Рассмотрены возможности патрульной полиции по рассмотрению дел об административных правонарушениях в сфере безопасности дорожного движения. Установлены преимущества и недостатки упрощенного производства по делам об административных правонарушениях, предложены пути усовершенствования законодательства в этой сфере.

Ключевые слова: патрульная полиция, полномочия патрульной полиции, производства по делам об административных правонарушениях.

Garkusha V.V. Powers of patrol police in cases of administrative violations in road safety. It was established that the new patrol police has incorporated not only the task of preventing criminal, administrative offenses, the prevention, detection and suppression of criminal and administrative offenses, cases of domestic violence, identify the causes and conditions contributing to their perpetration, but also to ensure road safety, the monitoring of the observance of laws and other normative legal acts on road safety. Considered authority patrol police in cases of administrative violations in the field of road safety. Defined category of cases on administrative offenses proceedings in respect of which a simplified proceedings and their peculiarity, namely if during the drafting of the resolution on administrative violation osporyt individual violation and administrative penalties that it imposed, the authorized officer is obliged to make a protocol on administrative offense. This rule does not apply to offenses in the area of road safety where once a decision is issued in the case of an administrative offense, regardless of consent to the offense and charges imposed on a person who is attracted to administrative responsibility.

It is concluded that simplified the proceedings of an administrative offense has certain advantages as significantly simplifies and saves time person who is liable in case of consent of the offense and the penalties imposed on the other hand its use requires legislative revision of some regulations CAO, as a protocol on administrative offense under Article 251 of the CAO is proof in cases of administrative offenses and sometimes there are situations where it is the sole source of evidence in cases of administrative offenses. The proposals to improve legislation in this area, namely the appropriate changes to Article 258 of the Code of Ukraine on administrative offenses in terms of the necessity of drawing up a protocol on administrative offense in If you disagree person called to account on offense and (or) collection which is on it imposed.

Keywords: patrol police, patrol police powers, of the cases on administrative offenses.

Надійшла до редакції 10.05.2016